

JİNEKOLOJİK DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN TANI VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Sevda KARAKAŞ¹

Giriş

Jinekoloji, üreme sağlığı ve cinsel sağlığını korumaya yönelik düzenli jinekolojik kontroller içeren kadın sağlığını ve hastalıklarını inceleyen özel bir tıbbi birimdir. Kadınların üreme sağlığına ilişkin yaşadıkları sorunlar erkeklere kıyasla daha sık görülmektedir. Kadınların özellikle ihtiyaç duydukları sağlık gereksinimlerinin büyük çoğunlukları doğurganlıkları ile ilgilidir. Üreme ve cinsel sağlığa ilişkin yaşanan sağlık sorunları, kadınların psikolojik, sosyal ve fiziksel sağlığını olumsuz etkilemektedir (1,2). Kadın sağlığının korunmasında ve geliştirilmesinde düzenli jinekolojik kontrollerin yapılması gerekmektedir. Düzenli jinekolojik kontroller ile, gebelik tespiti, jinekolojik kanserler, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, yolunda gitmeyen bir durumun erken dönemde tanılması sağlanır. 15-49 yaş aralığında olan kadınların doğurganlık dönemi, gebelik, doğum ve doğum sonu döneme ilişkin komplikasyonların en yoğun görüldüğü dönemdir. İstenmeyen gebelikler, genç veya ileri yaşta gebelikler, gebelik aralıklarının 2 yıldan az olması, istemli düşükler, gebeliğin psikososyal yönü, beslenme yetersizliği, postpartum depresyon ve psikoz gibi doğum sonrası yaşanan sorunlar, zor doğumlar, doğum sonu kanamaları, cinsel işlev bozuklukları, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, infertilite, jinekolojik kanserler, sigara ve madde bağımlılığı ile her türlü şiddet kadının cinsel olgunluk döneminde karşılaşılabileceği sorunlar arasında yer almaktadır (2,3). Kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesinde jinekolojik

¹ Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü sevdakarakas@arel.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4617-8798

önemlidir. Jinekolojik hastalıkların ve jinekolojik kanserlerin erken tanılanması durumunda tedavi şansı yüksektir. Jinekolojik tanılama yöntemlerinin önemi konusunda kadınlarda farkındalık kazanmalarında ve tarama programlarına katılımlarının sağlanmasında ebe ve hemşirelerin danışmanlık, eğitici rolü ön plana çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

1. Şimşek S. Türkiye’de kadın sağlığı sorunları ve etkileyen faktörler. *World Women Studies Journal*, 2022; 7(1): 37-44. Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7459850>.
2. Beji NK, Kaya G, Savaşer, S. Ülkemizde kadın sağlığının öncelikli sorunları. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 2021;4(1):105-112.
3. Taşkın, L. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. 8. Baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi; 2016. p. 725-752.
4. Öztaş Ö, Artantaş AB, Tetik BK, et al. 18-49 yaş grubu evli kadınların üreme sağlığı ve kontrasepsiyon hakkındaki bilgi, tutum ve davranışları. *Ankara Medical Journal*, 2015; 15(2):67-76. doi: 10.17098/amj.13642.
5. Özbek H, Sümer H. (2019). Pelvik muayeneye gelen kadınların yaşadıkları anksiyete düzeyine destekleyici ebelik yaklaşımının etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2019;4(1):45-54. <http://www.cumhuriyet.edu.tr/sbe/index.php?cubid=1&Dil=TR&Id=1057>. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.830833>.
6. Aksu S, Turgut, B. (2020). Kadınların jinekolojik muayene öncesi anksiyete düzeyi ve etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 2020; 8(3): 688-700. doi: 10.33715/inonusaglik.762143.
7. Daşkan Z, Sevil Ü. (2017). Kadınlarda jinekolojik muayeneyi engelleyen psikososyal faktörler. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi (STED)*, 2017;26(2):75-83. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jamer/issue/36627/376991>.
8. Sarpkaya, D, Vural, G. (2014). Hemşirelikte dört bilme yolunun jinekolojik muayenede kullanımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2014; 7(2): 124-127. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/753395>.
9. Akar Ç. Bir aile sağlığı merkezi’ne kayıtlı 15-49 yaş kadınlar arasında vajinit prevalansı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2020; 3(2): 100-114. <https://dergipark.org.tr/en/pub/esbder/issue/56656/731500>.
10. Esencan, T. Y. (2009). Jinekolojik erken tanı yöntemlerinin kullanımında kadınların tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 2009; 40(2): 63-66. <https://dergipark.org.tr/en/pub/zktpb/issue/22072/236969>
11. Kal, HL, Beji, NK. (2013). Jinekolojik ağrı: tanı ve tedavide güncel yaklaşımlar, kanıt temelli uygulamalar. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 2013;21(3):198-204. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/95094>.
12. Kus M, Sarı R, Arer MI, Yabanoglu H. Rektovajinal fistül hastalığının tedavisi ve klinik sonuçlarımız. *Çukurova Anestezi ve Cerrahi Bilimler Dergisi*, 2019;2(2):97-106. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jocass/issue/48421/570791>

13. Gök S, Gök B, Ceylan, Da. (2021). HPV-16/18 pozitif kadınların takibinde kolposkopi eşliğinde alınan servikal biyopsinin önemi. *Pamukkale Medical Journal*, 2021; 14(1): 253-261. <https://doi.org/10.31362/patd.804221>.
14. Sachan PL, Singh, M, Patel, ML, et al. A study on cervical cancer screening using pap smear test and clinical correlation. *Asia-Pacific Journal of Oncology Nursing*, 2018; 5(3): 337-341. doi: 10.4103/apjon.apjon_15_18.
15. Okunowo AA, Daramola ES, Harry AP, et al. Women's knowledge of cervical cancer and uptake of Pap smear testing and the factors influencing it in a Nigerian tertiary hospital. *Journal of Cancer Research and Practice*, 2018; 5(3): 105-111. <https://doi.org/10.1016/j.jcrpr.2018.02.001>.
16. Sumarmi S, Hsu YY., Cheng YM, et al. Factors associated with the intention to undergo Pap smear testing in the rural areas of Indonesia: a health belief model. *Reproductive Health*, 2021; 18(1): 1-10. doi: 10.1186/s12978-021-01188-7.
17. Aguilar J, Hanks M, Shaw DJ, et al. Importance of using guarded techniques for the preparation of endometrial cytology smears in mares. *Theriogenology*, 2006; 66(2): 423-430. doi: 10.1016/j.theriogenology.2005.12.007.
18. Lai, CR, Hsu CY, Hang JF, et al. The diagnostic value of routine Papanicolaou smears for detecting endometrial cancers: An update. *Acta Cytologica*, 2015;59(4):315-318. doi: 10.1159/000438975.
19. Polat M, İncebiyık A, Şanverdi, İ, et al. (2015). High grade servikal intraepiteliyal lezyonların değerlendirilmesinde kolposkopi eşliğinde yapılan biyopsi ile servikal konizasyon yöntemlerinin karşılaştırılması. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*, 2015;18(3): 75-78. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/439554>
20. Vries LD, Dijkhuizen FH, Mol BW, et al. (2000). Comparison of transvaginal sonography, saline infusion sonography, and hysteroscopy in premenopausal women with abnormal uterine bleeding. *Journal of Clinical Ultrasound*, 2000; 28(5): 217-223. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-0096](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-0096).
21. Yumru AE, Bozkurt M, Çaylan Ö. Postmenopozal kanamalı vakalarda transvajinal sonografi, tanısal histeroskopi ve histeroskopi sonrası biopsinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2004; 30(2): 97-101. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/421494>.
22. Aktas, D, Sahin, E, İlknur, MG. Kadın sağlığını etkileyen, sık görülen bazı jinekolojik problemler ve hemşirelik yaklaşımları. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2012; 1(2):37-53. https://doi.org/10.1501/Asbd_0000000017.
23. Bayram, DV, Balçı, E. Adölesan dönemde üreme sağlığı, cinsellik ve cinsel eğitimin önemi. *Turkish Studies*, 2018;13(4):1423-48. doi:<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13152>.
24. MEB. Hemşirelik jinekoloji 2012. (10/07/2023 tarihinde http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Jinekoloji.pdf adresinden ulaşılmıştır).
25. Laporoskopi 2019. (<https://www.medikalakademi.com.tr/laparoskopi-nedir-neden-yapilir-ameliyati-nasil-yapilir-ne-kadar-surer/> adresinden ulaşılmıştır).
26. Jinekolojik cerrahi. 2023. (<https://www.turhanuslu.com> adresinden ulaşılmıştır).